

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๕๒

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๖ (๓) หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๖ (๓) หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๕๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๑๕ (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

มาตรา ๑๐๕ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๑

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖

(๗) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(๘) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๙) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๕๑ หรือศาลฎีกามีคำสั่งตามมาตรา ๒๗๕ วรรคสอง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่งแล้วแต่กรณี

(๑๐) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๑) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๕ บัญญัติวันเริ่มต้นของสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง บทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญได้ถือเอาวันที่ประชาชนแสดงเจตนาเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ได้รับเลือกนั้นเริ่มมีสมาชิกภาพ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดรูปแบบของการเริ่มมีสมาชิกภาพไว้แต่ประการใด สำหรับวิธีปฏิบัติที่ให้มีการรายงานตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งนั้น เป็นเพียงขั้นตอนทางธุรการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น

ในส่วนของการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ ได้บัญญัติไว้หลายกรณี ซึ่งวันการสิ้นสุดสมาชิกภาพในแต่ละกรณีจะแตกต่างกัน โดยบางกรณี รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ จะกำหนดวันสิ้นสุดสมาชิกภาพไว้ชัดเจน เช่น อนุมาตรา (๕) กรณีที่วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ เป็นต้น ในขณะที่บางกรณีไม่ได้กำหนดวันสิ้นสุดสมาชิกภาพไว้ชัดเจน แต่สามารถอนุมานได้ เช่น อนุมาตรา (๒) ตาย ก็ต้องถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่มียุทธศาสตร์ยืนยันว่าตาย สำหรับอนุมาตรา (๑) ลาออก นั้นไม่ได้กำหนดวันสิ้นสุดสมาชิกภาพไว้ ทั้งไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการลาออกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ว่าจะต้องกระทำเช่นใด

โดยหลักการทั่วไปของการลาออกจากตำแหน่งของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ เป็นการแสดงเจตนาของบุคคลนั้นว่าตนไม่ต้องการทำงานในตำแหน่งนั้นและมีความประสงค์จะลาออกจากตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ แต่การแสดงเจตนาให้ปรากฏจะต้องแสดงต่อใคร มีรูปแบบอย่างไร และผลของการแสดงเจตนาจะเกิดขึ้นเมื่อใดนั้น จะต้องพิจารณาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลาออกจากตำแหน่งนั้น ๆ

กรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อลาออกตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๓) บัญญัติไว้ นั้น พิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีเพียงรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่บัญญัติ เกี่ยวกับการลาออกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ในมาตรา ๑๐๖ (๓) โดยมีข้อความเพียงว่า สมาชิก ภาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อลาออก โดยไม่ได้บัญญัติถึงวิธีการแสดงเจตนาลาออก บุคคลที่ต้องรับการแสดงเจตนา หรือรูปแบบและวิธีการแสดงเจตนาลาออกไว้แต่อย่างใด แต่เมื่อ พิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่ง ผลประโยชน์ ดังนั้น หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประสงค์จะลาออก จึงอาจแสดงเจตนาลาออกเป็น ลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจา โดยผู้รับแสดงเจตนาอาจเป็นสภาผู้แทนราษฎรหรือสาธารณชนก็ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยมิได้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ใด

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องแถลงข่าวการลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๒ ต่อสื่อมวลชนที่อาคารรัฐสภา และมีการเผยแพร่ ภาพทางสื่อโทรทัศน์ การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้อง เป็นการแสดงเจตนาลาออกด้วยวาจาให้เป็นที่ ปราบกฏต่อสาธารณชน จึงเป็นการแสดงเจตนาลาออกของผู้ถูกร้องที่มีผลสมบูรณ์ผูกพันผู้ถูกร้องแล้ว อันมีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๖ (๓) ตั้งแต่วันที่ แสดงเจตนา

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า สมาชิกภาพของนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๖ (๓) ตั้งแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ